

Minnesanteckningar

Datum
2021-11-12

Postadress
Box 4030
171 04 Solna

Besöksadress
Solna strandväg 132B
171 54 Solna

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Utkast Minnesanteckningar

Forum för internationalisering, 2021-10-21

Deltagare:

Henrik Strömberg Croné, CSN
Alexandra Swenning, CSN
Elin Jansson, Justitiedepartementet
Markus Filipsson, Migrationsverket
Lena Bruce, Regeringskansliet Näringsdepartementet
Erik Kyhlberg, Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet
Veronica Melander, Sida
Hans Pohl, Stint
Marita Hilliges, SUHF
Ylva Fältholm, SUHF/Högskolan i Gävle
Tina Murray, SUHF/KTH
Kurt Bratteby, Svenska Institutet
Linn Svärd, Sveriges Förenade Studentkårer
Ismail Bazine, Sveriges Förenade Studentkårer
Henrietta Berner, Sveriges Förenade Studentkårer
Anders Ahlstrand, UHR
Madelen Charysczak, UHR
Daniel Edquist, UHR
Tuula Kuosmanen, UHR
Andreas Sandberg, UHR
Anna Lundh, UKÄ

Gäster:

Magnus Hallbåter, UHR
Ellenor Devine, Vetenskapsrådet
Emma Bäcke, Vinnova

Inledning, presentationsrunda

Tuula hälsar välkommen. Mötet inleds med en snabb presentationsrunda.

Plattform för internationalisering, återrapportering av uppdrag och diskussion

*Anders Ahlstrand, Madelen Charysczak, UHR, Ellenor Devine, Vetenskapsrådet,
Emma Bäcke, Vinnova*

Anders inleder med att berätta att uppdraget rapporterades till regeringen (Utbildningsdepartementet) den 14 oktober och att rapporten finns publicerad på uhr.se.

Anders presenterar sedan kort bakgrunden till uppdraget och hur arbetet har genomförts.

UHR, Vetenskapsrådet och Vinnova fick i mars 2021 uppdraget att tillsammans vidareutveckla Internationaliseringsutredningens förslag om att inrätta en plattform för internationalisering. Projektgruppen har utgjorts av Anders Ahlstrand och Madelen Charysczak från UHR, Stefan Törnqvist och Ellenor Devine från Vetenskapsrådet och Emma Bäcke från Vinnova. Anders har lett projektgruppens arbete.

Internationaliseringsutredningens förslag utgick ifrån analysen att förutsättningarna för universitet och högskolors internationalisering är komplex och att den påverkas av flera myndigheters verksamhet. Det är därför viktigt att berörda myndigheter samverkar för att bidra till goda förutsättningar för internationalisering av utbildning, forskning och innovation. Den analysen har också legat till grund för myndigheternas arbete med uppdraget. Vidare har projektgruppen tagit del av remissvaren på Internationaliseringsutredningens förslag och svaren på den enkät som lärosätena besvarade under arbetet med utredningen.

Under projektgruppens arbete har ett flertal möten med intressenter ägt rum. För lärosätesperspektivet har projektgruppen i enlighet med Sveriges universitets- och högskoleförbunds (SUHF) beslut haft dialog med utsedda representanter ur SUHF:s expertgrupp för internationalisering. Dialogmöten har ägt rum med de myndigheter, organisationer och grupperingar som internationaliseringsutredningen särskilt nämner i samband med plattformen, men även med andra. Utöver dialogmötena arrangerade projektgruppen en hearing för en bredare grupp av myndigheter och organisationer.

Anders, med hjälp av Madelen Charysczak, Ellenor Devine och Emma Bäcke presenterar sedan förslagen:

Det etableras en plattform för internationalisering av högre utbildning, forskning och innovation, såsom internationaliseringsutredningen föreslog.

Samverkan inom plattformen ska skapa bättre förutsättningar för universitet och högskolor att bedriva internationalisering inom högre utbildning, forskning och innovation vilket gagnar såväl lärosätena som samhället i stort. Synergier ska eftersträvas mellan olika politikområden och mellan högre utbildning, forskning och innovation. Samverkan ska utgå från de samordningsområden som Internationaliseringsutredningen föreslog: strategisk internationalisering; informera om Sverige som kunskapsnation och främja relationsbyggande; internationell omvärldsbevakning och analys; samt förbättra förutsättningarna för mobilitet.

Myndigheterna Svenska institutet (SI), Universitets- och högskolerådet (UHR), Universitetskanslersämbetet, Vetenskapsrådet och Vinnova får i uppdrag att skapa plattformen genom regleringsbrev. Plattformen ska organiseras i en styrgrupp, arbetsgrupper och ett sekretariat där myndigheter, lärosäten och andra aktörer kan delta.

I styrgruppen deltar, förutom de myndigheter som skapar plattformen, också en forskningsfinansiär, företrädare för tre lärosäten, som utses av SUHF, samt SFS. Styrgruppens övergripande uppdrag ska vara att utforma och leda plattformen för att koordinera myndighetsstödet till universitets och högskolors internationalisering. Ordförandeskapet roterar mellan de myndigheter som har uppdraget, med start från UHR.

Fyra arbetsgrupper föreslås initialt:

1. mobilitet,
2. Sverige som kunskapsnation,
3. omvärldsbevakning och analys,
4. ansvarsfull internationalisering.

Arbetsgrupperna ska ses över efter två år. I arbetsgrupperna kan ytterligare aktörer utöver dem som får i uppdrag att inrätta plattformen delta. I förslaget anges vilka aktörer som inledningsvis bör bjudas in att delta i de olika arbetsgrupperna och vilken myndighet som bör leda arbetsgrupperna. Längre fram kan fler arbetsgrupper skapas.

Ett sekretariat som stödjer styr- och arbetsgrupper inrättas gemensamt av de myndigheter som har uppdraget att inrätta plattformen. Sekretariatet samordnas av UHR som också är värmyndighet för plattformen. Plattformen finansieras med de tre miljoner kronor som föreslås i forsknings- och innovationspropositionen. Medlen fördelas mellan de myndigheter som får i uppdrag att inrätta plattformen. Plattformen ses över efter tre år. I och med att plattformen etableras upphör Forum för internationalisering.

Andreas Sandberg, UHR, frågar hur man ska se på eventuella förslag till uppgifter till myndigheter som initieras av plattformen men som ska bedrivas av respektive myndighet. Om förslagen innebär insatser från den egna myndigheten behöver de vara anpassade efter den årliga budgetplaneringen. Anders noterar detta och instämmer att detta blir viktigt att tänka på.

Ylva Fältholm, SUHF/Högskolan i Gävle ställer följdfrågor om de förslag i Internationaliseringsutredningen som inte förverkligats. Vad händer med dessa nu? Anders svarar att den information projektgruppen fått är att Internationaliseringsutredningen inte är stängd. Därmed kan ytterligare förslag komma att förverkligas, även om det i dagsläget inte finns några konkreta signaler på detta.

Ylva frågar också hur plattformen ska förhålla sig till EU. Anders berättar att Internationaliseringsutredningen föreslog att huvudfokus skulle ligga på länder utanför EU, särskilt när det gäller frågor som rör forskning. Projektgruppen har dock dragit slutsatsen att det är svårt att skilja internationalisering gentemot tredje land från annan internationalisering och att det är oundvikligt att förhålla sig till EU. Den åsikten har också bekräftats av de olika dialogmöten som gruppen genomfört.

Med anledning av detta skriver Alexandra Swenning, CSN, i chatten att det är svårt att exempelvis diskutera mobilitet enbart utanför EU. Alexandra får medhåll av Daniel Edquist, UHR, som understryker att det är svårt att verka för ökad mobilitet utan att förhålla sig till EU.

Tina Murray, SUHF/KTH, frågar hur processen ser ut nu när förslaget är återrapporerat. Bli det ytterligare en remissrunda? Tuula påminner att det finns tre miljoner årligen föreslaget för plattformen för åren 2022-2024 i

forskningspropositionen. Om allt går som planerat kommer uppdraget att skrivas in i de föreslagna myndigheternas regleringsbrev för 2022. Anders tillade att departementet inte förväntas remittera förslaget ytterligare. Förslaget innehåller mer än vad som kommer skrivas in i myndigheternas regleringsbrev.

Kurt Bratteby, SI, tackar för en bra presentation och välformulerad rapport. Han påminner att SI har fått uppdrag i instruktionen att informera om Sverige som kunskapsnation, vilket föreslogs i Internationaliseringsutredningen. Däremot har SI inte fått ytterligare resurser för uppdraget. Han menar att när SI nu föreslås ingå i plattformens styrgrupp och i arbetsgrupper så kommer myndigheten behöva vara beredd att bidra med personella resurser utan tillskott på medel. Detta innebär att deltagande myndigheter behöver mobilisera sina organisationer i den här riktningen.

Tuula håller med och lägger till att plattformen säkerligen kommer att kräva mer resurser än vad Forum hittills har gjort. Det gäller att arbeta effektivt och med synergier. Samverkan är viktigt för resurseffektivitet. Det kräver också planering i VP och budget för ingående myndigheter.

Anders poängterar att plattformen inte ska vara något extra som dubblar redan fungerande samarbeten och grupperingar men att den på sikt skulle kunna ersätta andra grupperingar om det bedöms lämpligt. Vilka samarbeten som kanske ersätts är dock inte föreslaget i rapporten.

Veronica Melander, Sida, frågar om de kommer att få ett uppdraget från regeringen att ingå i arbetsgrupper eller om det kommer som en kallelse från plattformens sekretariat? Anders svarar att det troligen endast är de myndigheter som är föreslagna att inrätta plattformen och att ingå i styrgruppen som kommer att få uppdrag i regleringsbrevet. Deltagande i arbetsgrupper blir nästa steg för plattformen att bjuda in till.

Ylva Fältholm kommenterar att pandemin har lett till ökad digitalisering och samtidigt en glidning i synsätt och i attityder i frågan om internationalisering inom högre utbildning. I sektorn pågår diskussioner om hur man ska se på internationalisering och mobilitet framöver. Anders understryker att omvärldsförändringar till viss del berörs i rapporten. Arbetsgruppen har dock inte gjort någon djupdykning i vad digitalisering har för påverkan på mobilitet till exempel. Detta är exempel på frågor att ta upp i plattformen.

Marita Hilliges skickar med länkar i chatten om ett viktigt arbete kring ansvarsfull internationalisering som gjorts i Storbritannien. Vägledning för brittiska lärosäten: <https://www.universitiesuk.ac.uk/what-we-do/policy-and-research/publications/managing-risks-internationalisation>

Pålitlig forskningsvägledning för akademien: <https://www.cpni.gov.uk/trusted-research-guidance-academia>

(Se presentation på Forums webbplats)

Vad tar vi med oss från Forum in i plattformen? Kort presentation och diskussion.
Anders Ahlstrand

Anders ger en kort historik av Forums arbete från 2009 till idag. Sedan 2009 har 2-4 möten ägt rum årligen. Tre tillfälliga arbetsgrupper har funnits: migrationsfrågor, mobilitetsfrågor och information till internationella studenter. Exempel på frågor som behandlats är: avgiftsreformen, uppehållstillstånd, försäkringsfrågor samt övriga praktiska hinder och förutsättningar för in- och utresande mobilitet, learning agreements, personalmobilitet, statistik och incitament.

Ett större arbete som gjorts under åren är den processkartläggning som synliggjorde alla steg en internationell student behöver gå igenom för att studera i Sverige och vilka myndighetskontakter den processen innebar. Syftet med processkartläggningen var att underlätta samordning mellan inblandade myndigheter.

Anders ger också en kort tillbakablick på tidigare utvärderingar som gjorts av Forums arbete. Dessa visade att Forum bland annat bidragit till kortare kontaktvägar, stimulerat informationsutbyte mellan organisationerna, en breddad bild av internationalisering och en större ömsesidig förståelse för våra organisationers olika uppdrag och roll i högre utbildnings internationalisering.

Synpunkter resta av forumrepresentanter under tidigare utvärdering har varit att Forum skulle kunna lägga mer fokus på strategiska framtidsfrågor, forskningsfrågor och utländska perspektiv. En mer systematisk användning av arbetsgrupper efterfrågades samt fler tematiska möten. Vikten av tydliga mandat från den egna organisationen och rutiner för att föra tillbaka frågor från Forum in i den egna organisationen och att föra frågor från organisationen in i Forum har också understrukits. Flera synpunkter som har tagits omhand i förslaget till plattform för internationalisering.

Anders öppnar sedan upp för diskussion genom att visa följande frågor:

- Vilka arbetsformer inom Forum har fungerat väl?
- Vilka har varit utmaningarna?
- Vad har saknats?
- Rekommendationer inför inrättande av en plattform för internationalisering?

Tina Murray inleder med att säga att det som är bra i större grupper är att det ofta blir bra och viktiga diskussioner. Nackdelen kan vara att det sedan inte landar i något konkret. Många av arbetsgrupperna som föreslås är ju fortfarande väldigt stora och man måste kunna arbeta snabbt och agilt. Vi behöver ofta kunna ge snabba svar och åtgärder och då kan man inte vänta länge. Detta är något som man bör ha i åtanke.

Ylva Fältholm lyfter att mycket intressant information från myndigheter framkommer under Forummötena. Svårare är det dock att föra vidare frågorna in i sektorn. Lärosättessektorn får fundera på vilka rektorer som ska sitta i styrgrupp och hur synergier med SUHF:s expertgrupp ska skapas. En risk är annars att allt intressant som tas upp stannar i gruppen.

Tuula lägger till att kommunikation blir viktigt för plattformen och att detta är något som kommer att behöva utvecklas.

Anna Lundh menar att ett viktigt mervärde har varit att vi förstår varandras perspektiv bättre och det är något man kan ta hem till sin egen organisation. UKÄ har nu ett regeringsuppdrag om att inrätta och samordna ett nätverk mellan berörda myndigheter som följer upp och utvärderar forskning och utbildning. Där blir det viktigt med kommunikation mellan UKÄ och plattformen så att det inte blir dubbelarbete.

Tuula avslutar diskussionen med att be deltagarna att skicka svar och synpunkter på diskussionsfrågorna på mejl till Anders och Madelen.

(Se presentation på Forums webbplats.)

Studiemedel för utlandsstudier på distans

Henrik Strömberg Croné, Alexandra Swenning, CSN

Henrik och Alexandra ger en bakgrund till problematiken med att kunna bevilja studiestöd till utlandsstudier på distans. Studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det (3 kap. 23 § studiestödsförordningen). Det gäller även om distansstudierna är utbytesstudier, utlandsförlagd svensk utbildning eller utbildning utomlands som bedrivs inom ramen för ett utbildningssamarbete. Synnerliga skäl är mycket speciella och synnerligen tungt vägande personliga omständigheter, och enligt praxis från CSN:s överinstans Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) ska det vara individuella skäl som exempelvis vid sjukdom eller skada.

Begränsningen har i förarbeten till lagstiftningen motiverats utifrån att målet är att svenska studerandes rörlighet ska främjas. Lagstiftaren anser att målen i fråga om utlandsstudier bättre kan nås genom studier på plats i ett annat land. Utanför EES och Schweiz är det dessutom ännu svårare att kontrollera att distansstuderande verkligen bedriver studier. Risken för fusk och felaktiga utbetalningar av statens medel är alltså större.

Distansstudier ska anses vara utlandsstudier om den studerande är antagen vid en läroanstalt utomlands (3 kap. 20 § studiestödsförordningen). Det skiljer sig från den generella definitionen av utlandsstudier för reguljära studier, inklusive praktik och examensarbete utomlands. När det gäller dessa så är studier som bedrivs utanför Sverige utlandsstudier, oavsett var den studerande är antagen.

Sammanfattningsvis innebär regelverket att en studerande som är antagen till distansstudier vid ett lärosäte i ett land utanför EES och Schweiz (t.ex. Storbritannien efter brexit) enligt studiestödsförordningen normalt inte kan beviljas studiemedel för dessa distansstudier.

Det finns ingen enhetlig definition av distansstudier. Enligt UKÄ:s begreppsmanual definieras distansutbildning som utbildning baserad på undervisning där lärare och studenter den mesta tiden är rumsligt och tidsmässigt åtskilda. Dock fungerar inte UKÄ:s definition i prövning av rätten till studiemedel. En sådan tillämpning skulle gå emot det som lagstiftaren har uttryckt i förarbeten; att man velat begränsa rätten till studiemedel för distansstudier eftersom dessa inte bedrivs på plats i landet. De förarbeten som ligger till grund för bestämmelserna är från 2013 (proposition).

Exempel på utbildningsarrangemang som visar på problematiken:

- Utveckling av campusutbildning med inslag av online studier
- Virtuella utbyten
- Distansstudier som bedrivs vid lärcentra i Sverige
- Distansstudier under och efter Covid-19-pandemin

Finns det fler varianter? CSN behöver få en bredare bild av konsekvenserna av regelverket. Henrik och Alexandra undrar därför vilka olika utbyten, utlandsförlagda utbildningar respektive utbildningssamarbeten finns hos de svenska lärosätena där studierna helt eller delvis bedrivs på distans? Samt hur dessa distansstudier är uppbyggda, dvs var befinner sig den studerande geografiskt, vid vilket/vilka lärosäten är den studerande antagen respektive får sina poäng?

Tina Murray inleder med att kommentera att frågorna är omfattande och att det kanske är bättre att svara skriftligt. Därefter ger hon några exempel från KTH som har många gemensamma samarbeten inom KIC:arna inom ramen för European Institute of Innovation and Technology (EIT) och Erasmus Mundus där detta är aktuellt. Ett exempel är det som kallar dual degree där studenter får två examina: Man har alltså inte ett gemensamt program men man läser ett år på KTH inom ramen för ett program och ett år inom ett program på ett annat lärosäte. Då är det respektive program och lärosäte som utfärdar examen. Istället för att studenter reser till exempelvis USA för den andra delen skulle detta kunna läsas på distans. I dessa fall går det dock inte att få studiemedel.

Henrik säger att de gärna tar emot svar på frågorna skriftligt. Tina Murray lägger till att det är studieadministrativa enheten som bör svara på frågorna men att det kan se olika ut på olika lärosäten. Bäst är nog att skicka till registrator.

Hans Pohl påminner om den UKÄ-rapport som gjordes för ett par år sedan och som sammanställer olika utbytessamarbeten. Det kan vara en bra startpunkt för att se vad för typ av utbyten det finns.

Anna Lundh lägger till i chatten att UKÄ lämnade en rapport 2017 om internationella utbildningssamarbeten. Det var ett regeringsuppdrag. Den var mycket omfattande och lärosätena gjorde ett stort jobb med att leverera uppgifter. Rapporten innehåller också en diskussion och analys. <https://www.uka.se/publikationer--beslut/publikationer--beslut/rapporter/rapporter/2016-04-18-internationella-utbildningssamarbeten.html>

Anders undrar om det är regelverket eller tolkningen av det som är det problematiska. Henrik och Alexandra menar att det är regelverket i sig och praxis av den (restriktiv prövning av individuella skäl) som är problemet. Även förarbetet till lagstiftningen där motiven framkommer är problematiskt.

Tuula frågar om tidsram för att återkomma skriftligen på frågeställningarna. Henrik menar att syftet med dagens diskussion var att lyfta problematiken med begreppet distansstudier, prövningar av distansutbildningar och kurser. CSN vill gå fram med ett förslag till ändring till regeringen eftersom detta regleras i studiestödsförordningen. Den nuvarande begränsningen ligger inte i tiden.

Tina Murray understryker att detta är jättebra. Även Anna Lundh håller med. UKÄ gör just nu en intervjustudie om studentmobiliteten under pandemin, som en del av ett regeringsuppdrag. Lärosäten har i den nämnt att gränsen mellan distans- och campusutbildning i praktiken inte är så tydlig längre, men uppdelningen är fortfarande strikt i systemen.

Marita Hilliges lägger till via chatten att i framtiden kommer det att finnas olika former av samarbeten och utbyten och det inte möjligt att ha ett så stelbent regelverk.

(se presentation på Forums webbplats)

Återrapportering från migrationsgruppen. Vad har åstadkommit och vad återstår att arbeta med?

Markus Filipsson, Migrationsverket

Markus Filipsson har tagit fram en slutrapport för arbetsgruppen för Migrationsfrågor som han kortfattat går igenom med fokus på vad som har gjorts och vad som återstår att göra.

Migrationsgruppen har i sin nuvarande form arbetat sedan hösten 2018. Då blev Migrationsverket sammankallande. Gruppen har haft runt fyra möten per år och arbetat främst med ett antal åtgärder för att undanröja hinder för de grupper av personer som kommer till svenska lärosäten som studenter eller gästforskare, samt medsökande till dessa grupper. Arbetsgruppen har bestått av representanter från svenska lärosäten (nominerade av SUHF), från Migrationsverket, Svenska institutet, Sida och UHR. Förutom UHR:s ordinarie representant har även Forumsekretariatet deltagit i arbetsgruppens arbete och möten.

Arbetsgruppen har i sitt arbete skapat och utgått från ett antal profilmallar. Målet med dessa mallar har varit att skapa en gemensam nomenklatur och samförstånd kring de studerande/forskare som ska behandlas.

Handläggningstiden för en ansökan om uppehållstillstånd påverkas i hög grad av om ärendet behöver kompletteras. En viktig utgångspunkt för arbetsgruppens möten och som underlag för de gemensamma prioriteringarna har därför varit statistik från Migrationsverket gällande orsak till kompletteringsbehov i ärenden.

Ett urval av de frågor man inom arbetsgruppen under olika perioder av sitt mandat behandlat är:

- Gemensam nomenklatur (profilmallar)
- Studieintyg saknas/inte komplett
- Statusbyten inifrån landet
- Utbyten
- Mobilitetsstudier
- Försörjningsintyg - grund- och avancerad nivå
- Kravet på heltidsstudier för studenter som håller på att avsluta sina studier (och utformningen av de intyg som då behövs) - grund- och avancerad nivå

Profilmallar för att skapa samsyn mellan aktörer inom processen och checklistor som stöd för lärosätena har publicerats på Migrationsverkets webbplats. Detta har resulterat i en betydande minskning i antal kompletteringar (37%). Markus visar webbplatsen och dess speciella sektion "Anordnare av högre utbildning" som riktar sig till anordnare av högre utbildning. På webbplatsen publicerades också nyligen en användbar sökfunktion för vilka regler som gäller vid olika statusbyten.

Följande frågor har arbetsgruppen endast bevakat och lämnar därför för behandling inom den nya plattformen:

- Intyg gällande sjukförsäkring
- Antagningsbeslut

Markus avslutar med att säga att arbetsgruppens möten har varit effektiva och roliga. Gruppen har gjort mycket på kort tid och med få möten. Gruppen har även fått igenom ett antal större förändringar som påverkat processer positivt.

Marita Hilliges tackar Markus och övriga i gruppen för ett mycket positivt arbete och för bra ledarskap i arbetsgruppen.

Tina Murray menar att det här samarbetet behöver tas vidare till nya plattformen. Det är ett bra exempel på lyckosamt samarbete. Det har inte varit en snabb process och inledningsvis stod de olika aktörerna långt ifrån varandra i förståelsen.

Även Kurt Bratteby instämmer och tackar för gott samarbete.

Tuula avslutar med att säga att slutrapporten från arbetsgruppen för Migrationsfrågor bör spridas till lärosäten.

(Se migrationsgruppens rapport på Forums webbplats.)

Brexit och Storbritanniens utträde ur Erasmus+. Redovisning av delrapport och diskussion om nästa steg

Magnus Hallbåter, UHR

Magnus inleder med att påminna om det regeringsuppdrag UHR fick våren 2021 som handlar om att följa upp och analysera vilka konsekvenser som uppstår för svenska studenters möjligheter att studera i Storbritannien, samt övriga konsekvenser för svenskt deltagande i internationellt utbildningssamarbete och mobilitet med anledning av att Storbritannien lämnar Erasmus+ programmet.

Uppdraget handlar om att synliggöra praktiska konkreta problem/utmaningar med anledning av Storbritanniens utträde ur EU och Erasmus+ programmet. Både sådana som går att se nu och framtida risker/farhågor.

En delrapport publicerades i september 2021 och en slutrapport ska lämnas i mars 2022.

Magnus ger en kort presentation av delrapporten. En kartläggning av tillgänglig statistik för personer som reser ut från Sverige på någon form av internationell mobilitet/utbyte inom utbildningssektorn visar att över 5 000 personer årligen åker till Storbritannien. Med cirka 15 procent av det totala antalet utresande är Storbritannien därmed det land dit flest svenska studenter, elever, praktikanter, lärare eller annan personal reser, följt av USA och Spanien.

Inom högre utbildning är freemovers, med drygt 3 000 utresande studenter till Storbritannien, den absolut största gruppen. Antalet nya ansökningar av svenska freemovers till brittiska lärosäten har dock minskat kontinuerligt under flera år, med en särskilt stor minskning mellan 2020 och 2021. Kraftigt höjda studieavgifter för EU-medborgare hos brittiska lärosäten bedöms vara den främsta anledningen, även om minskningen till viss del sannolikt beror på covid-19. Magnus ger ett exempel att innan brexit kunde CSN-medel täcka studiefinansieringen på 10 av 11 utvalda lärosäten (de fem mest populära och 6 ytterligare) medan efter brexit var förhållandet det omvända. Endast vid ett av de elva lärosätena räckte studiemedlen.

Inom Erasmus+ programmet reser cirka 1 000 personer från svenska lärosäten årligen ut till Storbritannien. Drygt två tredjedelar är studenter som studerar eller gör praktik och resten är personal. Pågående mobilitetsprojekt har i de flesta fall förlängts fram till 2023, som en konsekvens av covid-19. Därefter förväntas antal utresande till Storbritannien inom Erasmus+ sjunka i och med att landet upphör att vara programland och istället betraktas som partnerland, med större begränsningar i deltagandet inom programmet. På kort sikt kan minskningen av utresande ytterligare försvåra Sveriges möjligheter att nå målsättningen att 20 procent av alla i Sverige utexaminerade studenter ska ha studerat åtminstone tre månader utomlands. Samtidigt finns ökade möjligheter för lärosätena att bevilja utresande mobiliteter till partnerländer inom det nya Erasmus+ programmet. Denna möjlighet i kombination med en utökad programbudget bör på sikt kunna leda till fler utresande svenska utbytesstudenter totalt sett.

Förutom mobilitet finns det även partnerskapsprojekt inom Erasmus+ programmet. I framtiden då Storbritannien inte längre är ett programland kommer det inte längre vara möjligt att ha med brittiska partners i dessa mera djupgående samarbeten. Samtidigt kan aktörer inom respektive sektor, i varierande utsträckning, förväntas utveckla nya eller fördjupa befintliga samarbeten med sina motparter i Storbritannien. Det kan finnas flera motiv för detta och kan bland annat handla om historiska band, geografisk närhet, språk, den goda renommé som den brittiska utbildningssektorn har med mera. Storbritannien har även tagit fram ett eget program, Turingprogrammet, för att stödja brittiska utresande elever och studenter. I utvecklingen av nya eller befintliga samarbeten kan det nya brittiska programmet bli en tillgång för att, i kombination med till exempel Erasmus+ programmet, fortsätta främja ömsesidigheten i utbildningssamarbeten mellan aktörer i Storbritannien och Sverige.

UHR har nu inlett arbetet med slutrapporten. Nästa steg är att ha en dialog med lärosäten och andra aktörer. En enkät planeras samt fokussamtal med 9-12 lärosäten.

Slutligen öppnar Magnus upp för diskussion med följande diskussionsfrågor:

- Nu har vi haft en första ansökningsomgång till högskolan, efter brexit. Vilka konsekvenser har ni sett?
- Strategier kring avtal med lärosäten i Storbritannien, bilaterala, Erasmus+ och Turing, andra alternativ?

Tina Murray berättar att det finns ett minst lika stort intresse och driv från KTH:s brittiska kollegor att samarbeta. De letar efter lösningar gällande medel för olika forskningssamarbeten.

Anders ställer en följdfråga om de brittiska lärosätenas intresse med enkelhet kan utvecklas till bilaterala avtal? Är det möjligt att teckna bilaterala avtal med så kallade fee waivers, d.v.s. med ett ömsesidigt borttagande av studieavgifter? Tina svarar att hon endast kan reflektera utifrån KTH:s perspektiv och där har man inte kommit till dit ännu. När det gäller forskningssamarbeten har KTH fördjupat, utökat och intensifierat samarbeten med Storbritannien. Det finns en medvetenhet hos de brittiska lärosätena att de behöver agera själva och inte vänta på sin regering.

Ylva Fältholm nämner att UKÄ anordnar en rektorsresa till London och Paris nu till våren. Hon kommer att ta med sig reflektioner härifrån till de diskussioner som kommer att ske med brittiska rektorer där.

Daniel Edquist säger att när UHR under våren inledde arbetet med regeringsuppdraget så fick man intrycket att man satt lugnt i båten på grund av att Erasmusavtal fortsatte ett par år. Finns det någon ny bild nu?

Tina Murray håller inte med. KTH sitter i alla fall inte stilla i båten. Tiden går fort och det tar tid att omarbete avtal. KTH arbetar med detta nu.

Anders undrar om det finns något utifrån studentperspektivet som SFS vill lägga till. Ismael Bazine och Henrietta Berner berättar att SFS har varit och pratat med den brittiska ambassaden för någon vecka sen. SFS känner igen beskrivningen att brittiska lärosäten vill fortsätta att locka till inflöde av studenter och välkomnar nya tankar och idéer.

Daniel Edquist avslutar diskussionen med att be forumdeltagarna att fundera på eventuella hinder och vilka lösningar som finns för att komma runt dem. Det är viktigt för departementet att få med kunskap om detta. Daniel lägger även till att UHR även kommer titta på vilka strategier andra länder har i samma fråga.

(Se presentation på Forums webbplats.)

Övriga frågor

Tuula avrundar mötet med att tacka alla forumdeltagare för att ha bidragit till Forum för internationalisering sedan 2009. Detta var förmodligen det sista Forum-mötet men förhoppningen är att den kommande plattformen för internationalisering kommer att ta vid med en förstärkt kraft och med en ännu tydligare roll.

Avslutningsvis riktar Tuula ett särskilt tack Anders som drivit Forum-sekretariatet sedan starten och medverkat till ett välfungerande samarbete.

Avslutning

Tuula tackar alla för aktivt deltagarna och avslutar mötet.